

مجموعه آثار ۹

فلسفه فرهنگ و هنر

تألیف: محمدتقی جعفری

تدوین و تنظیم: عبدالله نصری

نمایه مطالب

پیشگفتار.....	۱۷
کتاب اول - فرهنگ پیر و فرهنگ پیشرو.....	۱۹
درآمد، فرهنگ و تأثیر ضروری آن در حیات معقول بشری.....	۲۱
مقدمه‌ای در تعریف فرهنگ.....	۲۱
فرهنگ و تمدن.....	۲۳
نگرانی از نابودی آینده فرهنگ تکاملی.....	۲۳
لزوم تحقیق در تعاریف فرهنگ.....	۲۷
ضرورت تحقیق در تعاریف فرهنگ.....	۲۸
مقدمات تحقیق و بررسی تعاریف فرهنگ.....	۲۹
رابطه معانی جدید فرهنگ با معنای قدیم آن.....	۳۰
جستجو برای کشف آن حقیقت جامع ثابت و ارزشی، به نام فرهنگ.....	۳۱
فصل ۱ - تعریف فرهنگ در فرهنگ‌نامه‌ها و دائرةالمعارف‌های دوران معاصر.....	۳۳
فرهنگ از دیدگاه مراجع فارسی.....	۳۳
فرهنگ از دیدگاه مراجع عربی.....	۳۷
فرهنگ از دیدگاه مراجع فرانسوی.....	۳۹
فرهنگ از دیدگاه مراجع آلمانی.....	۴۱
فرهنگ از دیدگاه دائرةالمعارف آمریکا.....	۴۲
تکامل فرهنگ.....	۴۳
عناصر فرهنگ.....	۴۴
شیوه فرهنگ.....	۴۵
فرهنگ از دیدگاه دائرةالمعارف گرولیر.....	۵۴
فرهنگ از دیدگاه دائرةالمعارف وُردل بوک.....	۵۶
فرهنگ چگونه تغییر پیدا می‌کند؟.....	۵۸
فرهنگ از دیدگاه مراجع آرنانتینی.....	۶۰
فرهنگ از دیدگاه دائرةالمعارف انگلیسی (بریتانیکا).....	۶۳
تعاریف مختلف فرهنگ.....	۶۴

۴۸۴	ب) شکلیابی زیبا
۴۸۵	ج) جدایی و مفارقت زیبا
۴۸۸	د) زیبایی ایمان
۴۹۰	به وجود آوردن زیبایی‌ها
۴۹۳	نتیجه کلی تفسیر آیات مربوط به زیبایی
۴۹۴	استخدام زیبایی‌ها برای پوشاندن واقعیات و حقایق و ادعای تکامل!
۴۹۵	نوع یکم - سخنان زیبا که روپوشی به درون پلید است
۴۹۷	نوع دوم - آرایش جسمانی ظاهری با حیات خشکیده
۴۹۹	نوع سوم - زیبایی صوری در به کار انداختن گردونه تناسل
۵۰۵	کتاب سوم - موسیقی از دیدگاه فلسفی و روانی
۵۰۷	فصل ۱ - درآمد
۵۰۷	سؤال و شناخت حقیقت
۵۰۹	تعریف موسیقی
۵۱۱	موسیقی سنتی ایران و موسیقی غربی
۵۱۱	مقام
۵۱۲	دستگاه، آواز، گوشه
۵۱۲	چند اصطلاح موسیقی غربی
۵۱۲	سفنونی
۵۱۳	موومان (Mouvement)
۵۱۳	سونات (Sonate)
۵۱۳	سونیت (Suite)
۵۱۳	اپرا (Opera)
۵۱۳	اپرت (Operette)
۵۱۴	فولکلور - در ادبیات
۵۱۴	شکل و محتوای موسیقی
۵۲۰	فصل ۲ - تحلیل موسیقی (رابطه موسیقی با شخصیت و نظام روحی انسان)
۵۲۰	بحث یکم: مقایسه گل و عموم مناظر طبیعی با موسیقی در محتوا
۵۲۱	بحث دوم: مقایسه شعر و موسیقی
۵۲۶	بحث سوم: مقایسه نقاشی و موسیقی

۵۲۷	بحث چهارم: مقایسه خط زیبا و موسیقی
۵۲۹	بحث پنجم: شکل و وسیله بروز موسیقی
۵۳۱	بحث ششم: رابطه موسیقی با عواطف انسانی
۵۳۷	بحث هفتم: تفاوت میان موسیقی‌های روحانی و غیر روحانی در ارزش
۵۳۷	بحث هشتم: ضرورت یا عدم ضرورت موسیقی
۵۴۰	بحث نهم: رابطه موسیقی با جان آدمی
۵۴۲	بحث دهم: منشأ واقعیت برون ذاتی موسیقی
۵۴۵	بحث یازدهم: ناسازگاری سماع یا شهود حق
۵۴۵	بحث دوازدهم: موسیقی و رویارویی انسان با خود
۵۴۶	بحث سیزدهم: نسبت موسیقی با نفی خشونت
۵۴۹	بحث چهاردهم: موسیقی و تفهیم حقایق شهودی
۵۵۰	بحث پانزدهم: نسبت موسیقی با هیجانات و لذایذ
۵۵۲	بحث شانزدهم: تمایز محتوای اصوات موزون با موسیقی
۵۵۴	بحث هفدهم: موسیقی و یادآوری واقعیات
۵۵۵	بحث هجدهم: اختلاف تأثیر موسیقی در مراتب پست حیات و مراتب عالی آن
۵۵۶	بحث نوزدهم: موسیقی و تلطیف روح یا نفس
۵۵۶	بحث بیستم: موسیقی و شخصیت‌های کمال یافته
۵۵۸	بحث بیست و یکم: شخصیت آدمی در تأثر از موسیقی
۵۶۳	بحث بیست و دوم: موسیقی و درمان
۵۶۴	بحث بیست و سوم: موسیقی و زندگی ماشینی
۵۶۷	فصل ۳ - موسیقی از دیدگاه هگل
۵۶۸	مطلب یکم - مکان (بعد هندسی) و موسیقی
۵۶۹	مطلب دوم - آیا خطاب هنر موسیقی با حس شنوایی است؟
۵۶۹	مطلب سوم - معنای توالی اصوات یا نواها در زمان
۵۶۹	مطلب چهارم - آیا موسیقی، هنری مطلقاً ذهنی است؟
۵۷۰	مطلب پنجم - مقایسه تصویر با موسیقی
۵۷۱	مطلب ششم - نوای موسیقی پابنده نیست، چه معنا می‌دهد؟
۵۷۲	مطلب هفتم - موسیقی و عینیت واقعی
۵۷۲	مطلب هشتم - معنای وحدت موسیقی یا جان آدمی

مطلب نهم - تأثیر موسیقی بر نفس انسان	۵۷۵
مطلب دهم - راز جذابیت موسیقی	۵۷۶
مطلب یازدهم - نمایش زمان به عنوان یک جریان مستمر غیر از واقعیت زمان	۵۷۷
مطلب دوازدهم - مقایسه میان پیوستگی مجرد زمان و کلیت محض نفس آدمی	۵۷۸
نگاهی دیگر به تجزیه نفس و رجوع آن به وحدت اصلی خویش در موسیقی	۵۷۸
فصل ۴ - مولوی و موسیقی	۵۸۳
نظریه جلال الدین محمد مولوی درباره موسیقی و سماع	۵۸۳
فصل ۵ - موسیقی و مبنای فقهی آن	۵۹۱
۱- غنای صوت انسانی	۵۹۱
۲- ادوات و ابزار موسیقی، که با فکر و دست بشری ساخته شده است	۵۹۲
ابزار و وسایل موسیقی در منابع حدیثی	۵۹۳
نمایه آیات	۵۹۵
نمایه روایات	۵۹۹
نمایه نام‌ها	۶۰۱
نمایه کتاب‌ها	۶۰۹

پیشگفتار

مجموعه حاضر از نهمین شماره مجموعه آثار، شامل سه اثر از آثار استاد فقید محمدتقی جعفری است که سه مجلد آن، یعنی «فرهنگ پیرو فرهنگ پیشرو»، «زیبایی و هنر از دیدگاه اسلام»، «موسیقی از دیدگاه فلسفی و روانی» در سال‌های پیشین به صورت کتاب‌های مستقل در چندین نوبت چاپ و عرضه شده است.

همه این سه کتاب که در این مجموعه ملاحظه می‌کنید، در قالبی جدید تدوین و تنظیم شده و هر یک از کتاب‌ها پس از تقسیم‌بندی به بخش‌ها و فصل‌های گوناگون، با رعایت حفظ امانت در مطالب کتاب، ویرایش ادبی شده است تا خوانندگان محترم به آسانی بتوانند با مطالب مورد نظر خود، ارتباط برقرار کنند.

شاید بتوان گفت که مطالب هر یک از این سه کتاب از ارزش فراوان برخوردارند، چرا که مباحثی در آنها مطرح شده که کمتر مورد توجه فلاسفه و متفکران اسلامی بوده است. البته برخی از نوآوری‌ها و ابداعات فلسفی استاد جعفری را نیز می‌توان در این مجموعه یافت. در کتاب «فرهنگ پیرو فرهنگ پیشرو»، در ابتدا دیدگاه‌های مختلف در باب تعریف فرهنگ بررسی شده و با تحلیل و نقد آنها، ایشان به طرح آرا و دیدگاه‌های خود می‌پردازد. کتاب «زیبایی و هنر از دیدگاه اسلام» نیز بیشتر شامل مباحث فلسفی است. در این اثر، نویسنده پس از طرح برخی پرسش‌ها و پاسخ به آنها، مطالب جدیدی را مطرح کرده است. بخشی از اهمیت این کتاب مربوط به آرا و دیدگاه‌های ایشان، به ویژه در مقایسه با اندیشه‌های فیلسوفان غربی است.

کتاب «موسیقی از دیدگاه فلسفی و روانی» اگرچه ناتمام ماند و پس از رحلت ایشان به حلیه طبع آراسته شد، اما این مقدار نیز از اهمیت بسزایی برخوردار است. وی زوایای مختلف تأثیر موسیقی را بر نظام روانی انسان در این اثر موشکافی کرده، و در چهارچوب

نظریه حیات معقول، دیدگاه‌های خود را بیان می‌کند. این مؤسسه در تولید و عرضه مجموعه آثارهای استاد محمدتقی جعفری سعی بر آن دارد که دقت در انجام کار در اولویت باشد، اگرچه این آثار با کمی تأخیر به بازار نشر و نزد علاقمندان راه می‌یابد. امید که نهمین مجلد از مجموعه آثار استاد محمدتقی جعفری مورد توجه صاحب نظران و تمامی دانش‌پژوهان قرار گیرد و این مؤسسه را از نظرات و پیشنهادهای خود بهره‌مند سازند.

مؤسسه تدوین و نشر آثار علامه جعفری

بهار ۱۳۹۶